

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta
Katedra občanské výchovy a filozofie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Politická korektnost ve filmovém a videoherním průmyslu

Political correctness in film and videogame industry

Michal Novák

Vedoucí práce: doc. Mgr. Michael Hauser, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: B D-ZSV (7507R038, 7504R236)

Odevzdáním této bakalářské práce na „Politická korektnost ve filmovém a videoherním průmyslu“ potvrzují, že jsem ji vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzují, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze.....

.....

podpis

Rád bych touto cestou poděkoval všem těm, kteří mě provázeli touto prací a kteří mi byli velkou oporou. V první řadě velice děkuji vedoucímu mé práce doc. Mgr. Michaelu Hauserovi, Ph.D., bez jehož cenných rad a podpory by práce jistě ani nevznikla. Dále chci poděkovat své rodině, která mi byla velkou psychickou podporou během této cesty. V poslední řadě chci poděkovat mým přátelům, kteří jsou mi blízkými lidmi, bez kterých by byl proces tvorby práce mnohem složitější. Děkuji.

ANOTACE

Práce se bude zabývat politickou korektností jako takovou a jevy s ní spojenými. Dále se text zaměřuje na trendy a dění ve filmovém a videoherním průmyslu, které jsou spojeny s politickou korektností současné doby (např.: seriál Anne Boleyn, připravovaný návrat do Středozemě formou seriálu Rings of power, či rozruch kolem české videohry Kingdom Come: Deliverance) a jejím propojením se současnou liberální demokracií a politikou, ale také samotnými předpoklady pro toto dění. Základem metodologie práce je analýza, a také interpretace jednotlivých problematik, jako jsou výše zmiňované filmy, seriály, videohry a politicko-korektní jevy, pokus o jejich explanaci a vyvození možných důsledků v budoucnosti.

KLÍČOVÁ SLOV

liberální; demokracie; politická; korektnost; filmový; videoherní; Žižek; Adorno; Horkheimer

ANNOTATION

The thesis will deal with political correctness as such and the phenomena associated with it. Furthermore, the text focuses on trends and events in the film and video game industry, which are associated with the political correctness of the current time (e.g.: the Anne Boleyn series, the upcoming return to Middle-earth in the form of the Rings of Power series, or the uproar around the Czech video game Kingdom Come: Deliverance) and its connection with contemporary liberal democracy and politics, but also the very prerequisites for these events. The basis of the methodology of the thesis is the analysis and interpretation of individual issues, such as the above-mentioned films, series, video games and politically-correct phenomena, an attempt to explain them and draw possible consequences in the future.

KEY WORDS

liberal; democracy; political; correctness; film; videogame; Žižek; Adorno; Horkheimer

Obsah

1. Úvod	1
2. Liberální demokracie.....	3
2.1 Liberálně demokratické jevy jako východiska politické korektnosti	4
2.1.1 Kritická rasová teorie	5
2.1.2 Black Lives Matter.....	6
2.1.3 Cancel culture	8
3. Politická korektnost proti historii, dějinám a myšlení	10
3.1 Premisa žánru	10
3.2 Premisa historického východiska.....	11
3.3 Kontinuita myšlení M. Horkheimera a T. W. Adorna se současným děním	12
3.4 Slavoj Žižek a politická korektnost.....	14
4. Rozbor jednotlivých kinematografických a videoherních titulů.....	19
4.1 Rings of power	19
4.1.1 Otázka elfů	20
4.1.2 Otázka trpaslíků	23
4.2 Kingdom Come: Deliverance.....	25
5. Závěr.....	27
6. Seznam použitých informačních zdrojů	29

1. Úvod

Tématem práce je politická korektnost, která prostupuje velice dynamicky samozřejmě nejen do filmového a videoherního průmyslu, ale do všech sfér politického a sociálního života současného postmoderního světa. Prvotní myšlenky politické korektnosti, které se datují do 60. a 70. let ve Spojených státech byly rozhodně logickou reakcí na všudypřítomnou rasovou a obecně minoritní segregaci a nutnost vykořenění předsudků, rasismu a xenofobních názorů byla ve svém základu skvělým krokem kupředu. Avšak jak samotná práce ukazuje, opak se stal pravdou. Představitelé a zastánci současných politicko-korektních a neoliberálních hnutí a skupin žádají svobodu, rovnost před zákonem, rovnoprávnost, svobodu slova a projevu, avšak při nesouhlasu s jejich doktrínou a při snaze o dialog a kompromis dochází povětšinou ke sporu a radikalizaci na obou stranách.

Veškeré tyto jevy jsou úzce spjaty i s filmy a videohrami. Faktem zůstává, že jsem příliš dlouho neváhal při výběru tématu mé práce, neboť jsem velkým fanouškem filmové a videoherní tvorby, fanouškem takových mistrů svého řemesla jako jsou Alfred Hitchcock, či Hidetaka Miyazaki a Daniel Vávra a jako takovému mi přišlo, že poukázat na nelogické a destruktivní jednání a jevy v tomto průmyslu je mou určitou povinností už jen z toho důvodu, aby nedošlo ke „zmrzačení“ takového umění a také proto, že jde o problematiku, o které se příliš nehovoří, jako je tomu například u projevů cancel culture ve společenských sférách nebo u Black Lives Matter v měřítku globálních protestních akcí. Filmografie a videohry jsou postupně poškozovaným odvětvím těmito jevy, ale tento proces je vcelku nenápadný.

V první části práce je podstatné se seznámit s pojmem liberální demokracie, protože bez liberální demokracie, která je dnes dominujícím politicko-společenským systémem, by se politická korektnost a jevy s ní spojené neobešly. Cancel culture, Black Lives Matter a kritická rasová teorie, na které se v práci zaměřuji, se přímo odkazují na liberální hodnoty, které ovšem svým jednáním pouze porušují a jejich prvotní záměr je vcelku rychle zapomenut.

Další část, která nese název *Politická korektnost proti historii, dějinám a myšlení* poukazuje na jevy spojené s historickými seriály, filmy i historií jako takovou, neboť i zde dochází k velkému překrucování faktů a věcí, které jsou v podstatě nezpochybnitelné. Hlavní pozornost je věnována sérii Bridgetonovi a Anna Boleynová, neboť jde o ohromný zásah do dějin, do kompletní filmografie a tvorby, a také do společenského povědomí, které může být

takovým jednáním ovlivněno. Pomyslná sekce „*myšlení*“ je spjata se jmény Theodora W. Adorna a Maxe Horkheimera a Slavoj Žižka. Skrze Adornovo a Horkheimerovo dílo „*Dialektika osvícenství*“ lze spatřovat až neuvěřitelnou podobnost mezi „rušícími“ metodami nacistické ideologie, totalitních režimů 20. století a současnými údajně demokratickými skupinami. Současný slovinský filozof Slavoj Žižek dle mého názoru v podobném duchu poukazuje skrze jeho výstižné příklady z praxe na nelogičnost politické korektnosti, které jsou v práci interpretovány. Poslední část práce se zabývá rozbořením a analýzou seriálového díla *Rings of power* a české videohry *Kingdom Come: Deliverance*, které jsou ideální ukázkou zásahů politické korektnosti do filmového a videoherního průmyslu. Poukázat na tyto jevy spojené s politickou korektností a analyzovat jejich působení a zásahy je cílem mé práce.

2. Liberální demokracie

Liberální demokracii jako takovou nelze uchopit a popsat přesně a jednoznačně jako například Kantův kategorický imperativ¹, či banálnější příklad stojící okrasné vázy na stole, kde v prvním případě je imperativ autorem popsán a osvětlen a v případě druhém je nám skrze jazyk a smysly jasné, co se na stole nachází – ovšem i zde by se zajisté dalo polemizovat nad různými pohledy na danou věc.

Mluvíme-li o liberální demokracii jako o politickém myšlení, nebo chceme-li jako o současném globálním „nastavení“ společnosti, možná by se nikdo nepozastavil nad spojením pojmů liberalismus a demokracie. Ovšem již zde může docházet k počátku problému, neboť demokracie není pojem současný, nýbrž jde o pojem používaný více než 2500 let, který během této doby procházel mnoha změnami a každá doba má na demokracii svůj pohled (to, co by připadalo jako demokratické středověkému člověku již nepřipadá demokratické člověku dnešnímu, postmodernímu). Doplnit demokracii o přídavek v podobě slova liberální najednou vznáší více problémů a otázek, jelikož jak v otázce demokracie, tak i v otázce liberalismu a liberální teorie je mnoho sporů a mnoho tezí, které by mohly být dnes brány jako opak liberálních², např.: pohled na liberalismus v německy mluvících zemích v 19. století a pohled na liberalismus v dnešním globalizací provázaném světě. Liberální demokracie je politicko-sociální formou, která jistě vznikala za účelem spojovat, nikoli rozdělovat, měla dát každému rovnocennou šanci se uplatnit, konečně docílit rovnosti před zákonem, či konečně ukázat rasismus, homofobii, xenofobii a další podobné jevy jako společensky překonané, špatné a hloupé. Ovšem opak se ukazuje jako čím dál více pravdivý, neboť vztah mezi jednotou a mnohostí vede k hroucení tohoto specifického pojmu, liberální demokracie.³

Jak bylo výše zmíněno, liberální demokracie určuje jakýsi společenský rámec. Rámec, který nastavuje, respektive by měl nastavovat určitou hranici mezi rozdílnými názory různých jednotlivců, skupin, ba dokonce církevních organizací a politických stran a hnutí.⁴ Myslím tím ten fakt, že se například mezi politickými stranami vedou spory, ač na rovině ideologické a

¹ Přirozený morální základ Immanuela Kanta zaznamenaný v jeho spisech *Základy metafyziky a mravů* a *Kritika praktického rozumu*.

² DUFEK Pavel a kol. Liberální demokracie v době krize. Perspektiva politické filosofie. SLON. 2019. ISBN 978-80-7419-277-7, s. 70-71

³ FEINBERG Joseph Grim, HAUSER Michael, ORT Jakub. Politika jednoty ve světě proměn. Filosofía. 2021. ISBN 978-80-7007-682-8, s. 95-96

⁴ FEINBERG Joseph Grim, HAUSER Michael, ORT Jakub. Politika jednoty ve světě proměn. Filosofía. 2021. ISBN 978-80-7007-682-8, s. 97

názorové, tak právě na té to také zůstane. Příkladem české politické scény může být uzavření opoziční smlouvy z roku 1998.⁵ Laicky řečeno se jedná o tvrzení, že každý má svůj vlastní názor, se kterým nemusím souhlasit, avšak respektován musí být.

Liberální demokracie je ve svém jádru a ve své podstatě jakousi ochránkyní ústavně zakotvených lidských práv a svobod, svobodných voleb a dalších základních demokratických principů. Ovšem je nutné si položit otázku, zdali je to něco nového, nebo je to systém, který zde funguje léta? Je to něco pozitivního, či negativního? Nebo nejde-li jen o inovaci, která staví do popředí suverénní subjekt a jeho lidská práva na úkor společensky platných norem a zákonů dané země. V tomto případě se demokratická společnost dostává do slepé uličky, protože při velkém množství výjimek, inovací, reforem a doplňků je rázem porušen princip demokracie. Demokracie není jen jakýsi formát, ale je to společenské uspořádání s přísnými pravidly, která když jsou překročena, společnost se pomalu ocitá v jiném systému, nedemokratickém systému. Právě zde je potřeba si uvědomit, že je velmi vrtkavé a v rámci liberální demokracie nebezpečné, aby se jakékoli nedefinované skupině nutně nevycházelo vstříc při vznešení jakéhokoli požadavku, protože jak současnost ukazuje, tak právě tyto kroky vedou ke krizím, a také k tomu, že práva jednotlivých skupin jsou často i nad samotnými zákony.⁶

2.1 Liberálně demokratické jevy jako východiska politické korektnosti

Samotný základ politické korektnosti nelze hledat pouze v uplynulých letech, ale je potřeba si uvědomit, že základy tohoto jevu byly položeny již v 70. letech 20. století ve Spojených státech amerických, a to formou vzniku Kritické rasové teorie.⁷ Nutno podotknout, že již 30. léta amerického filmového průmyslu se nesou ve znamení tzv. Produkčního kodexu, který zahájil dohled a cenzuru nad kinematografickou tvorbou, která přerostla svým způsobem v konání současných filmových korporátů – nejde jen o cenzuru spojenou s nahotou, ale v posledních letech jde především o cenzuru a pozvolné odstraňování jednotlivých osob spojených s tvorbou filmu, nebo o systematické pokrucování základních

⁵ Jedná se o smlouvu mezi ČSSD a ODS, která potvrzovala menšinovou vládu sociální demokracie a její tolerování občanskými demokraty.

⁶ NETOLICKÝ, Pavel. Liberální demokracie - možný politický systém pro všechny státy světa? [online]. [cit. 2022-06-25]. 2006. Dostupné z: <https://www.e-polis.cz/clanek/liberalni-demokracie-mozny-politicky-system-pro-vsechny-staty-sveta.html>

⁷ DOLEŽAL, X. Jiří. Rasismus je zpět. Tentokrát zleva. Nese název Kritická rasová teorie [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/rasismus-je-zpet-tentokrat-zleva-nese-nazev-kriticka-rasova-teorie/>

principů, které jsou v filmografii spojené (volba představitelů na základě barvi pleti, nesmyslné obsazování nevhodících se herců a hereček, ničení předloh skrze domnělé korektní jednání, atp.).⁸

2.1.1 Kritická rasová teorie

Druhá polovina 20. století v USA se stále nesla ve znamení utiskování a znevýhodňování afroamerického obyvatelstva, a právě na tuto problematiku se ona kritická teorie soustředí a snaží se nalézt východisko.⁹ Občanská práva a rasová otázka, to byla palčivá témata, na které se snaží představitelé teorie působit. Nutno poznamenat, že podporovatelé a samotní tvůrci a podporovatelé teorie nejsou „lidé z davu“, šlo a jde o osobnosti z právních a akademických kruhů.

Naprostě nesporným faktem zůstává, že reakce na toto dění byla více než nutná – liberální demokracie tomuto jednání rozhodně přispěla svou relativně novou čerstvou „silou“. Ovšem zásadní problém nastává v momentě, kdy zastánci a propagátoři teorie přichází s tezí, jejíž zjednodušená formulace může znít tak, že některé skupiny lidí (známé menšiny, avšak především afroamerické obyvatelstvo) mají právo na určité výhody jen proto, jak vypadají, protože podle zastánců teorie člověka definuje to, jak vypadá, a zda je menšina a časté odvolávání na lidská práva a demokracii jen potvrzuje, že nemají pravdu.¹⁰ Vždyť přeci v demokracii není adekvátní, aby byl jednotlivec nebo skupina jednotlivců upřednostňována na základě barvi pleti. Takové jednání je typické pro totalitní režim, či diktaturu. Do očí bijící je podobnost s rasovou segregací, kterou zastával například Adolf Hitler, strůjce nacistického teroru, či Joseph Goebbels, který jakožto ministr propagandy ovládal německý filmový průmysl. A právě do filmů byli dosazováni přísně selektovaní herci odpovídající tehdejšími kritérii (německá národnost, poslušnost, fyzické rysy ukazující „správnou“ rasu atd.). A právě tento a jemu podobné jevy se dějí i v dnešní moderní společnosti, a především ve filmovém průmyslu s tím rozdílem, že nyní je upřednostňován herec a herečka černé pleti.

⁸ ŽIŽEK, Slavoj. THE LIMITS OF LIBERAL DEMOCRACY [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://thephilosophicalsalon.com/the-limits-of-liberal-democracy/>

⁹ MCINTOSH, Matthew. Critical Race Theory: History, Themes, and Debate [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://brewminate.com/critical-race-theory-history-themes-and-debate/>

¹⁰ BÁRTA, Pavel. Liberální demokracie – další matení pojmů [online]. [cit. 2022-06-25]. 2003. Dostupné z: <http://virtually.cz/clanky2/3392.html>

Dokonce je nutné, aby bylo určité procento obsazení jiné, než bílé barvi pleti, i když to úplně popírá logiku samotného filmu, jak je ukázáno dále.¹¹

Tito zastánci kritické rasové teorie si také dále pletou pojmy „rasa“ a „barva pleti“. To, že je někdo bílé barvi pleti neznámá nic jiného než to, že jde o někoho s menším množstvím pigmentu. Rasa není nijak ovlivněna barvou pleti, odlišnou vírou atp.¹² V tomto ohledu by byl na místě zásah především analytické filosofie, diskurzu, racionálního myšlení, které tak bytostně současné společnosti chybí. Kritická rasová teorie se ve své podstatě snažila přinést podstatné a důležité změny ve společnosti, avšak pomyslné kormidlo se otočilo opačným směrem.

2.1.2 Black Lives Matter

Nyní nelze hovořit o pojmu, který by znázorňoval pouze myšlenkový směr, avšak Black Lives Matter symbolizuje také politicko-sociální hnutí, které vzniklo již roku 2013. Ačkoli největšího rozmachu hnutí zaznamenalo roku 2020 po událostech spojených s osobou George Floyda. Jde o hnutí poukazující a reagující na policejní brutalitu, systematický rasismus a nespravedlnost vůči černošskému obyvatelstvu nejen ve Spojených státech.¹³

Jelikož nejvýznamnější událost pro reakci hnutí byl policejní zásah proti Georgi Floydovi, bylo by proto vhodné podrobit lehké analýze právě tuto událost. Roku 2020 došlo v Minneapolis ve Spojených státech k zásahu proti muži, bohužel nutno podotknout proti muži černé pleti, který platil padělanou bankovkou při placení cigaret. Ale proč bohužel? Pozadí je velmi jednoduché, dokonce jasné. George Floyd byl několikrát trestně stíhaný muž a uživatel návykových látek, který přes výzvy policie nespolupracoval dostatečně klidně a choval se agresivně a paranoidně. Toto je jedna strana mince, která je velmi podstatná. Druhou stranou mince jest fakt, že zasahující policista použil zcela jistě nepřiměřené zajištění podezřelého Floyda, kdy bylo muži klečeno 8 minut na krku. Smutné konce případu jsou dva. Jeden je takový, že George Floyd při převozu do nemocnice zemřel na následky policejního

¹¹ RAMÓN, Ana-Christina. Hollywood diversity: REPORT 2020 [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://irle.ucla.edu/wp-content/uploads/2020/02/UCLA-Hollywood-Diversity-Report-2020-Film-2-6-2020.pdf>

¹² Doležal, X. Jiří. Rasismus je zpět. Tentokrát zleva. Nese název Kritická rasová teorie [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/rasismus-je-zpet-tentokrat-zleva-nese-nazev-kriticka-rasova-teorie/>

¹³ HILL, Evan. How George Floyd Was Killed in Police Custody [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/05/31/us/george-floyd-investigation.html>

zároku, a také na následky drog, pod jejichž vlivem se nacházel. Druhým smutným koncem zůstávají následující události, které tento případ rozpoutal.¹⁴

Téměř okamžitě se začalo na případ pohlížet jako na případ rasově motivovaný, ačkoli je zcela jasné a logické, že proti individuu s minulostí George Floyd je potřeba větší obezřetnost a tvrdší přístup, nehledě na barvu pleti. Tím neomlouvám jednání policistů. Hnutí Black Lives Matter zareagovalo dlouhou protestní akcí, kterou chtělo poukázat na policejní brutalitu, která je ve Spojených státech opravdu velkým a dlouhotrvajícím problémem.¹⁵ Avšak rasová motivovanost je zcela nelogická. Řešenou problematikou má být neadekvátní zásah policie a zásahy policie obecně, nikoli poukazovat na zcela iracionální podtext rasový. Samozřejmě zůstává pravdou, že je vždy jednodušší poukázat na ožehavé téma rasismu, ačkoli absence argumentů a důkazů je zcela zřejmá, nežli řešit podstatnou kauzu, případ a problematiku. Lze říci, že zásadním problémem je fakt, že se o rasismu stále mluví. Na všechny sociální, trestní a všelijaké další jiné případy by se mělo pohlížet tak, že je položena otázka: „Kdo a jak porušil například zákon?“, nikoli poukazovat na to, jaké byl dotyčný barvy pleti. Je to lhotejné a zbytečné. Občan dané země porušil zákon, bylo proti němu jakkoli zakročeno (záleží samozřejmě na daném případě) a proto má být potrestán ne jako černocho, bělocho, či Asiat, ale jako občan. Toto je obrovský problém současné společnosti, který nevede k vykořenění rasismu a diskriminace, ale v jeho pravý opak.

Kromě protestních akcí, které mnohdy přerostly v rabování, anarchii a hysterii, došlo také ke zcela nesmyslnému ničení kulturních památek, a to zejména soch domnělých historických podporovatelů rasismu a segregace, kterým má být údajně i Winston Churchill, jehož socha byla na Parliament Square ve Westminsteru pomalována a posprejována.¹⁶ Další důsledkem těchto nesmyslných projevů násilí byla a stále je i ostrakizace osobností z řad herců, hereček a dalších celebrit. Jednoduše řečeno jde o to, že kdo nesouhlasil s názory hnutí, nebo obecně jakožto známá osobnost nepodporoval ono dění, mohl být vyškrtnut z připravovaného filmu nebo seriálu, či mohlo dojít k napomenutí.¹⁷ S tím vším souvisí a je

¹⁴ Tamtéž

¹⁵ CUNNINGHAM, Michael. POLICE, VIOLENCE, AND DATA: THE BLACK LIVES MATTER MOVEMENT [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://www.heinz.cmu.edu/media/2017/january/police-violence-data>

¹⁶ STUBLEY, Peter. Winston Churchill statue daubed with 'was a racist' graffiti during Black Lives Matter protests [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/winston-churchill-racist-graffiti-statue-blm-protest-westminster-a9553476.html>

¹⁷ RYU, Jenna. Racism: Celebrities fired for their racist comments [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/entertainment/celebrities/2020/06/19/racism-celebrities-fired-for-their-racist-comments/3208619001/>

úzce spojena i tzv. Cancel Culture, která postihuje především zábavní průmysl, který zahrnuje filmografii, literaturu a videohry.¹⁸

2.1.3 Cancel culture

Cancel culture (česky *kultura rušení*) si lze představit na jednoduchém příkladu. Pokud jistý spisovatel, zpěvák, herec, či akademický pracovník nebo jiná veřejná osobnost podporuje nebo řekne něco, co společnost považuje za urážlivé, ať už se jedná o výroky na téma rasismu, xenofobie, domácí násilí, nebo politický názor, který je dle zastánců této praxe neúnosný, společnost ho za to pak odsoudí, ostrakizuje, vlastně doslova „zruší“. Může potom dojít třeba na bojkot, mazání uměleckých děl nebo třeba na odsuzování někoho nebo něčeho na internetu, což je možná jeden z největších současných problémů. Tento tzv. „shaming“ s sebou nese neskutečný tlak na jednotlivce, který se do takové situace sám, nebo cizím přičiněním dostal.¹⁹ Ve své podstatě jde o zcela zvrácenou logiku, která sama o sobě ničí to, oč se propagátoři těchto jevů údajně snaží. Časté odvolávání na demokratické principy je najednou zcela pomíjivé, neboť právě jeden ze základních principů je porušován právě těmi, kteří ho tak horlivě vyžadují. Princip svobody projevu a slova je rázem prázdným pojmem.

Léto roku 2020 přineslo reakci formou otevřeného dopisu mnoha osobností kulturní, společenské a akademické sféry, jako byl například filozof a lingvista Noam Chomsky, novinářka a držitelka Pulitzerovy ceny Anne Applebaumová, či spisovatelka J. K. Rowlingová.²⁰ Autorům tohoto spisu jde především o spravedlivou a otevřenou diskusi nebo o svobodný a tolerantní veřejný prostor bez tlaku takových fenoménů jako je třeba právě cancel culture.²¹ Právě poslední zmiňovaná Rowlingová se stala možná největším objektem zájmu onoho „shamingu“, především skrze sociální média. Spisovatelka se na platformě Twitter vyjádřila slovy, že „menstruují jen ženy“, což strhlo obrovskou bouři, která

¹⁸ ŽEŽULE, Jakub. Kam povede přehnaná politická korektnost a cenzurování videoher? [online]. [cit. 2022-06-25]. 2018. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hry/magazin/politicka-korektnost-a-cenzurovani-videoher.A180305_204606_bw-magazin_bze

¹⁹ HUMPÁLOVÁ, Jolana. Cancel culture? V Česku zaměňujeme svobodu projevu a výsměch menšinám [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cancel-culture-v-cesku-zamenujeme-svobodu-projevu-a-vysmech-mensinam-112659>

²⁰ APPLEBAUM, Anne. THE NEW PURITANS [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2021/10/new-puritans-mob-justice-canceled/619818/>

²¹ ROBERTS, Mikenzie. Northwestern academics clash with opposing letters on free speech, cancel culture [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://dailynorthwestern.com/2020/07/12/campus/northwestern-academics-clash-with-opposing-letters-on-free-speech-cancel-culture/>

Rowlingovou začala označovat za homofobní a rasistku.²² Nutno poukázat na fakt, že tato problematika nemá s rasismem absolutně nic společného a jen to ukazuje určitou neerudovanost, aroganci a agresivitu radikálnějších podporovatelů takových hnutí, platform a myšlenkových směrů. Vyvrcholením celého sporu je vlastně chaos a pomyslný status quo, jelikož se objevily i názory, aby autorka nebyla spojována se světem Harryho Pottera, ač je tvůrkyní celého universa.²³ J. K. Rowlingová „odolává“ tomuto tlaku a jako většina těchto kauz, i tato nejspíše najde své místo v propadlišti dějin.

Nakonec ani v případě cancel culture nelze nespátřovat obrovskou podobnost s jevy minulými, protože lze ironicky použít vyplňovací část dotazníků „nehodící se škrtněte“. Přeci i za vlády jedné strany v tehdejší Československu, raději se vyhnout spojením jako komunistický režim, či komunistická diktatura, protože i to je velmi diskutabilní, bylo zcela běžné a funkční, že umělec, který nesouhlasil s režimem (jakoukoli formou) byl ostrakizován a odsunut z pracovního života. Z našeho zeměpisného prostoru z let minulých lze jmenovat například herečku Vlastu Chramostovou, či dramatik a politik Milan Uhde, ovšem i dnes se najdou tací, kteří by kvůli zásahu politické korektnosti nemohli tvořit to co dříve, například Milan Šteindler a David Vávra by dnes nemohli nafilmovat všem známý pořad překypující satirou Česká soda z 90. let. V zahraničí stále zůstává jednou z největších „obětí“ cancel culture a politické korektnosti J. K. Rowling, o které bylo psáno výše, nebo stále čerstvý případ Johnny Depp vs. Amber Heard, kde byl herec Johnny Depp nařčen z domácího násilí a okamžitě, bez jakýchkoli důkazů byl odvolám z připravovaných filmů, byl „zrušen“.²⁴

²² MADANI, Doha. J.K. Rowling accused of transphobia after mocking 'people who menstruate' headline [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/feature/nbc-out/j-k-rowling-accused-transphobia-after-mocking-people-who-menstruate-n1227071>

²³ HARRISON, Ellie. JK Rowling's name practically erased from new Fantastic Beasts trailer following transphobia accusations [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/films/news/jk-rowling-fantastic-beasts-trailer-b1976465.html>

²⁴ SEN, Sumanti. *Johnny Depp, the forgotten star: 'Fantastic Beasts 3' canceled for firing 'abused' actor* [online]. 2021 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://meaww.com/will-johnny-depp-work-again-fans-boycott-fantastic-beasts-for-firing-abused-actor>

3. Politická korektnost proti historii, dějinám a myšlení

Politická korektnost, která překrucuje a možná již přímo znásilňuje historická fakta a historii jako takovou je jevem svým způsobem normálním. Alespoň v posledních letech. Ovšem je rozdíl mezi historickou nepřesností a politicky korektním systematickým zásahem do dějin, které jsou známé, zdokumentované a přesně popsány.

Pokud se v historickém filmu, který sleduje například prostředí aristokratických kruhů v 18. století objeví vévodkyně s okružím kolem krku, tak se jedná o historickou nepřesnost, neboť okružní bylo jedním ze symbolů módy renesanční. Pokud by někdo cestoval parní lokomotivou na počátku století 19., jedná se o nepřesnost. Ovšem pokud by výše zmiňovanou aristokratkou bylo žena černé pleti, tak se nejedná o nic jiného než o zásah politické korektnosti do daného filmu, protože je nesporným faktem, že byl například v této době stále aktivní obchod s otroky, práva poddaných nebyl téměř žádná, nebo že aristokracie se vyznačovala ohromnou uzavřeností vůči vnějším, můžeme říci neurozeným vlivům, což vedlo k nespočtu příkladů degenerací, či psychických poruch. Tato fakta tudíž zcela vylučují možnost koexistence například britské aristokracie s lidmi černé pleti v jiném, nežli podřízeném stavu jako pán a otrok.

Velký zásah politické korektnosti do filmové a seriálové tvorby se dá nejlépe ukázat na příkladu americké série Bridgeton, česky Bridgetonovi.²⁵ Seriál sleduje osudy bohaté šlechtické rodiny Bridgetonových, které jsou zasazeny do první poloviny 19. století ve Velké Británii. Historické nepřesnosti se zde nevyskytují opravdu nikde, proto se v tomto ohledu nedá seriálu nic vytknout. Kostýmy, interiéry a exteriéry, či ukázka trávení volného času vyšší vrstvy své doby je zachycena zcela dokonale. Ovšem dějinně je seriál postaven na zcela zvrácené logice, kterou politická korektnost praktikuje, a kterou vyvrací i sebe samotnou.

3.1 Premisa žánru

Bridgetonovi ukazují zcela dokonale chyby, kterých se autoři v rámci korektnosti dopouští. Nejprve je důležité se podívat na premisy, které jsou možná až bytostné pro aplikování a následné fungování politické korektnosti ve filmovém, ale i videoherním průmyslu.

²⁵ TUNGEKAR, Semin. Bridgerton Series Review & Summary: A Period Piece From Netflix [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://themovieculture.com/bridgerton-series-review-and-summary/>

První premisou jest samotný žánr, kterým je v tomto případě historický seriál. Jde-li o žánr historický, je nezbytné, aby se autor, či skupina autorů drželi historických fakt. Nutno podotknout, že ono držení se žánru platí, nebo by mělo platit u všech kinematografických počínů. Dokonalou ukázkou dodržení premisy je téměř celá tvorba Alfreda Hitchcocka, který své mysteriózní a psychologické počiny staví na pilířích typických pro tato témata, jako jsou například strach, napětí, nejistota atd. Za zmínku jistě stojí dílo *Vertigo* (česky *Závrat*) z roku 1958. Jde o psychologický thriller, kde hlavním tématem je vražedná posedlost hlavního představitele.²⁶

Bridgetonovým dozajista nelze vytknout nic spojené s historickou nepřesností, jistě to lze doložit na velkém a propracovaném počtu kostýmů, kterých bylo až 7500,²⁷ na výběru lokací, kde se děj odehrává, či na zápletkách, které ukazují vcelku přesné fungování šlechtické rodiny v takové době, včetně sňatkové politiky a jiných jevů (společenský, ale i milostný život není opomenut). Nyní nastává problém ve formě hereckého obsazení, které je historicky zcela nepřesné, neboť lidé tmavé pleti v této době ve Velké Británii nebyli aristokraté, ani nevlastnili rozsáhlé pozemky a majetky. Produkce Bridgetonových se ujala dnes již jedna z největších placených platforem k poskytování filmů a seriálů Netflix, která skrze scénáristy a producenty porušila právě první premisu – žánr. Právě tím, že je porušena první premisa je také porušen samotný řád filmové tvorby, který zahrnuje krom samotného natáčení i celou řadu dalších kroků, včetně právě výběru herců, napsání scénáře, či schvalování náležitostí nezbytných k začátku filmování. Všechny zmiňované jevy jsou ve svém výsledku rozvratné a podkopávající pro kinematografii, videoherní průmysl i média jako celek.

3.2 Premisa historického východiska

Druhou premisou, která je s politickou korektností spjata, je východisko ze známé historie a odvolávání se na ní (otroctví a obchod s otroky, utlačování menšin, nebo kolonizace). Samozřejmě, jen hlupák by mohl souhlasit s obnovením otroctví, nebo s jeho přínosem v minulosti, nicméně vše, jak to dobré, tak to špatné, co historie přinesla, jsou jasná a explicitní fakta, která nelze zpochybňovat a překrucovat je. Laicky řečeno, věci se vyvíjely tímto směrem a takto se to v dějinách událo. Nic jiného nežli se poučit, nelze.

²⁶ ŽIŽEK, Slavoj. *Lacrimae rerum: Kieślowski, Hitchcock, Tarkovskij, Lynch*. NAMU. 2015. s. 137-142. ISBN 978-80-7331-319-7

²⁷ GONZALES, Erica. *Bridgerton Features 7,500 Glorious Costume Pieces* [online]. [cit. 2022-06-25]. 2020. Dostupné z: <https://www.harpersbazaar.com/culture/film-tv/a35061153/bridgerton-costumes-interview/>

Současná politická korektnost tuto premisu porušuje v její samé podstatě. Vezměme si příklad nedávného kanadského seriálu *Anne Boleyn* z roku 2021 (česky *Anna Boleynová*).²⁸ Anna Boleynová byla druhou manželkou proslulého anglického krále Jindřicha VIII., který proslul svou krutostí a stínáním hlav svým manželkám, ale i silnou stabilní zemí a politicko-náboženskými reformami. Důležité je zmínit, že Jindřich panoval v 16. století. V seriálu je však anglická královna hrána černošskou herečkou, stejně tak i poddaní a její bratr jsou černí. Právě toto je brutální porušení samotného jádra premisy - odvolávání se na historii, ba dokonce porušení premisy první, která je spojena s žánrem. Připustíme-li, že je anglická panovnice černé pleti a děj se odehrává v 16. století, nejedná se již o historický seriál, jak se *Anne Boleyn* prezentuje, nýbrž se jedná o historické fantasy, pro které jsou typická nám povědomá především historická místa, oděvy, či samotné historické epochy (především středověk). Tímto způsobem lze poukázat na fakt, že nebyla dodržena první premisa a byla zcela vyvrácena. Premisa druhá postrádá smysl skrze zcela zvrácenou logiku pojmání historie a odvolávání se na ni, vždyť zdali by byla panovnice černé barvi pleti, nebylo by poté zcela evidentní, že kolonizace zemí s černými obyvateli, či otrokářství by nedávali smysl a nejspíše by neexistovali?

3.3 Kontinuita myšlení M. Horkheimera a T. W. Adorna se současným děním

Poznatky a myšlenky Maxe Horkheimera a Theodora W. Adorna, kteří tvořili především v první a na počátku druhé poloviny 20. století, jsou v kontextu dnešní doby až děsivě podobné jevům, které ve svém spise „*Dialektika osvícenství*“ zkoumají. Tito dva představitelé Frankfurtské školy²⁹ během svého exilu ve Spojených státech, kam museli uprchnout před zvěrstvy 2. světové války, sepsali výše zmiňované dílo, které si klade jednu velmi složitou a nesporně důležitou otázku. Jak vysvětlíme, že osvícenství, které mělo být nositelkou nových racionálních hodnot, mělo přinést rozum, pokrok a vzdělání, se obrátilo ve svůj vlastní opak? Jak mohlo dojít k tomu, že místo racionálních diskuzí, které postihnou

²⁸ HAN, Angie. AMC+'s 'Anne Boleyn': TV Review [online]. [cit. 2022-06-25]. 2021. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/tv/tv-reviews/anne-boleyn-tv-review-1235055663/>

²⁹ Frankfurtská škola je označení pro sociologickou a filozofickou škola 20. století, která vzešla z německého duchovního prostředí, a jejíž teoretický program je především postaven na tzv. kritické teorii.

společenské dění a pomohou člověku být lepším, dospěla do takové formy, že městy pochodují nacisté a jsou páleny knihy?³⁰

Samozřejmě, takto položené otázky by se mohly zdát jako neplatné, neboť se týkají otázek nástupu nacismu k moci v Evropě (především otázek spojených s židovským vyznáním), jde o relativně minulé časy, avšak podstata otázky je zcela explicitní jak pro dobu staroorientálních despocií, dobu válečnou, tak i pro současné dění kolem politické korektnosti. Adorno s Horkheimerem tvrdí, že:

„Antisemité se snaží vlastní mocí uskutečnit své negativní absolutno a proměňují svět v peklo, kterým pro ně vždy již bylo. Změna závisí na tom, zda se ovládaní tváří v tvář absolutnímu šílenství zmocní sebe samých a učiní mu přítrž. Jen osvobození myšlení od panství, odstranění násilí, by mohlo přinést uskutečnění ideje, která byla až dosud nepravdivá, totiž že i Žid je člověk. Bylo by to vykročení z antisemitské společnosti - která Židy i ostatní vhání do náruče nemoci - směrem ke společnosti lidské. Takové vykročení by bylo zároveň naplněním fašistické lži v podobě jejího protikladu.“³¹

Právě tento krátký úryvek poskytuje jasnou spojitost mezi tím, že několik dekad nazpět dokazoval jeden myšlenkový a společenský proud, konkrétně nacismus, že svým jednáním proti ostatním a svou snahou vymýtí to, co jest „špatné“, dojde k pravému opaku, stejně tak, jako to dnes ukazuje a vlastně i dokazuje současný politicko-korektní myšlenkový proud. Ve své podstatě je původní myšlenka korektnosti přínosná a logická, jak je zmiňováno v Kritické rasové teorii, avšak poslední desetiletí ukazuje, jak je snadné stát se přesně tím, proti čemu se bojuje a proti čemu se snaží udržovat distanc.³² Korektní kultura má nahradit nekorektní kulturu? Kdo určuje onen rozdíl? Nestačilo by „pouze“ důkladně zapracovat na samotném jazyce, skrze který by mohla nastat rovnováha, o kterou vlastně stojí obě pomyslné strany barikády? A je vůbec možné, aby se takto historie stále a stále neopakovala, jako tomu je dnes, jako tomu bylo za vlády totalitních režimů, nebo jako tomu bylo za inkvizičních čarodějnických procesů? Nutno podotknout, že po logickém upuštění od metod, doby a všech těchto ukazatelů, které se napříč historií měnily, je principiální podobnost vskutku děsivá.

³⁰ ADORNO, Theodor W. a Max HORKHEIMER. Dialektika osvícenství: filosofické fragmenty. Praha: OIKOYMENH, 2009. Knihovna novověké tradice a současnosti. s. 167-195. ISBN 978-80-7298-267-7.

³¹ ADORNO, Theodor W. a Max HORKHEIMER. Dialektika osvícenství: filosofické fragmenty. Praha: OIKOYMENH, 2009. Knihovna novověké tradice a současnosti. s. 195. ISBN 978-80-7298-267-7.

³² ADORNO, Theodor W. a Max HORKHEIMER. Dialektika osvícenství: filosofické fragmenty. Praha: OIKOYMENH, 2009. Knihovna novověké tradice a současnosti. s.195-197. ISBN 978-80-7298-267-7.

3.4 Slavoj Žižek a politická korektnost

Slavoj Žižek je slovinský filozof a momentálně jeden z největších levicově orientovaných myslitelů, ačkoli on sám by jistě takové tituly slyšel nerad. U Žižeka je velmi důležité, že jde o nekonvenčního a vlastně i kontroverzního myslitele, neboť vyvrací ony zažitě předsudky o levici a pravici a jiných podobných jevech. Příkladem může být jeho podpora kandidatury Donalda Trumpa na amerického prezidenta, namísto podpory H. Clintonové³³, za což právě z řád levicově orientovaných a smýšlejících filozofů sklídl kritiku a byl „ocejchován“ kontroverzí. Avšak právě toto dokazuje jeho vlastní revoluční a pragmatický pohled na věc. Proč by nemohl levicově orientovaný člověk být příznivcem někoho, kdo se prohlašuje za zastánce pravice? Protože je zde určitý společenský tlak? Již zde je vidět, jaká je provázanost politické korektnosti s například politickou sférou, neboť aplikují takřka stejné metody na své příznivce a odpůrce. Metody, které bych nazval metodami „cukru a biče“.

Adrono a Horkheimer představili teze, které lze aplikovat na současnou politickou korektnost a na současné společenské dění, ačkoli se jedná o myšlenky první poloviny 20. století. Ovšem jde o myšlenky, které jsou důležité stejně tak pro období světové války jako pro období totalitních režimů druhé poloviny 20. století, či současnost, jak je již zmíněno. A Slavoj Žižek poukazuje na současné dění spojené s politickou korektností, řekl bych, v duchu těchto myšlenek, jelikož to pomyslné jádro věci je velmi podobné, avšak svým vlastním neotřelým způsobem, který je v dnešní době až bytostně potřebný, neboť jeho přirovnání politické korektnosti k totalitarismu je velmi důležité a výstižné. A vlastně takovouto oklikou se můžeme dostat zpět k „*Dialektice osvícenství*“, jelikož stejně jako totalitní režimy, tak i vliv politické korektnosti vyžaduje „něco“, avšak výsledkem je opak a pád režimu. Na tento fakt se práce místy pokouší poukazovat během celého svého postupu.

Skrze Žižekův příklad „malého chlapce“, který vyřkl, lze pozorovat neuvěřitelnou provázanost mezi historií autoritářství, současným autoritářstvím, liberálně-demokratickým úpadkem společnosti a politickou korektností, která zasahuje nejen do společensko-politického a ekonomického života lidí, ale která je také aspektem pozvolného úpadku filmového a videoherního průmyslu, který jako takový je jedním z největších a nejprospěšnějších průmyslů moderní a hlavně postmoderní doby. Stejně tak je důležitým

³³ SCHUMAN, Rebecca. Trump Has Landed the Coveted Zizek Endorsement. Why Am I Not Surprised? [online]. 2016 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://slate.com/culture/2016/11/slavoj-zizek-endorses-trump-why-am-i-not-surprised.html>

hybatelem výše zmíněných věcí i jazyk, který je velice často využívám jako nástroj, řekněme, další nenávisti.³⁴ Slavoj Žižek udává příklad, a sice:

"Představte si vy nebo já, jsem malý kluk. Je neděle odpoledne. Můj otec chce, abych navštívil naši babičku. Řekněme, že můj otec je tradiční autorita. Co by dělal? Pravděpodobně by mi řekl něco jako: "Je mi jedno, jak se cítíš; je vaší povinností navštívit babičku. Buď k ní zdvořilý a tak dále." Na tom není nic špatného, protože se stále mohu vzbouřit a tak dále. Je to jasný řád.

Ale co by udělal takzvaný postmoderní neautoritářský otec? Vím to, protože jsem to zažil. Řekl by něco takového: "Víš, jak moc tě tvoje babička miluje, ale přesto tě nenutím, abys ji navštívil. Měl bys ji navštěvovat jen tehdy, když se svobodně rozhodneš, že to uděláš." Nyní každé dítě ví, že pod zdáním svobodné volby je v tomto druhém poselství mnohem silnější tlak. Protože v podstatě vám váš otec nejen říká, že musíte navštívit svou babičku, ale musíte ji rádi navštívit. Víš, že ti říká, jak se kvůli tomu musíš cítit. To je mnohem tvrdší příkaz."³⁵

Zprvu je nutné si určit, že úryvek bude interpretován za účelem poukázat na jevy související s politickou korektností, která je čím dál více součástí současného filmového a videoherního průmyslu. Tento Žižekům příklad s malým chlapcem v sobě obsahuje ukázkou oné zvláštní doktríny, ze které jednání politické korektnosti vychází, a také jak následně působí, zde konkrétně ve filmografii a videohrách. Pro vše výše jmenované je proto nezbytné si stanovit body:

1. Reakce tradičního autoritářského otce jako počátek dialogu při konstrukci filmového, či videoherního titulu.
2. Možná reakce dítěte tradičního autoritářského otce je v tomto případě možné pokračování správného diskurzu nad tvorbou. Podstatná je možnost vzdoru, neboť tak může vzniknout následný kompromis.
3. V případě situace kolem postmoderního neautoritářského otce a jeho apelu na dítě jde v podstatě o ukázkou dnešní aktuální situace ve filmovém a videoherním průmyslu, protože před větším „slovíčkařením“, nátlakem a formami vydírání je těžké se bránit nebo něco namítat.

³⁴ MERELLI, Annalisa. Slavoj Žižek thinks political correctness is exactly what perpetuates prejudice and racism [online]. 2015 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://qz.com/398723/slavoj-zizek-thinks-political-correctness-is-exactly-what-perpetuates-prejudice-and-racism/>

³⁵ HENDRICKS, Scotty. Why Slavoj Zizek thinks political correctness is dumb [online]. 2019 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://bigthink.com/the-present/slavoj-zizek-political-correctness/>

4. Takové dva modely jsou logicky zcela neslučitelné a pouze ten první je historicky důkladně prověřen.

Stejně jako v politických kruzích nebo partnerském vztahu, tak i ve filmové a videoherní tvorbě je diskurz naprostým základem, ostatně přesně to Žižek formou úryvku výše dokazuje. První stanovený bod nám ukazuje, že ač je to složité, určitá autorita je nutnou součástí rodinného, společenského, či ekonomického života. Autorita, která zdaleka neznamená teror a sílu, ale jistotu a řád, je právě proto nutná, protože bez absence autority není jednání, soudržnost, diskuze atd., neboť výsledkem je pouze anarchie a možný chaos. Druhým bodem jest určitá možnost protestu, či vzdoru, myšleno jako potenciální protinávrh autoritě. Jde o základ diskuze, musí se hledat společná řešení, aby nedošlo k prosazení zájmů pouze jedné strany. Tento bod je nesmírně důležitý, protože velmi často absentuje u politicko-korektních hnutí, jejich projevů, a právě i u tvorby nových filmů a herních titulů. Uvedme si jednoduchý příklad:

Při tvorbě filmového a herního titulu nejprve musí přijít někdo s návrhem, který by měl obsahovat představení děje, žánru, základních postav a obecnou charakteristiku titulu. Dále, pokud je návrh díla přijat a schválen, je zapotřebí prodiskutovat co vše je možné, aby finální verze mohla a nemohla obsahovat, čemu se vyvarovat, kdo by měl být součástí obsazení atd. Výsledkem by měl být kompromis mezi autoritou, kterou zastupují produkční společnosti a filmová nebo herní studia, a tvůrci a vývojáři, kteří se mají starat o chod a vytváření nového světa, který následně obohatí buďto fanoušky kinematografie, nebo fanoušky videoherního světa.³⁶

Bohužel smutným faktem zůstává, že tento příklad je čím dál vzdálenějším ideálem doby minulé, jelikož dnešní tvorba je ovládána spíše jevy druhé části Žižekova příkladu a třetím výše zmíněným bodem. Dialog je absentován nebo minimálně upozaděn, v případě nesouhlasu s něčím, co je považováno postmoderní autoritou za nekorektní, je zde možnost nařknutí z rasismu, sexismu, či xenofobie, nebo přímo vyhazov a přeobsazení, je předem dáno, jak vysoké procento herců a hereček musí být černé barvy pleti, a to i přes fakt, že se připravovaného titulu nebo hry zkrátka nehodí, dokonce i vtipkovat na úkor druhého se stává bohužel „zákazné“ atp.³⁷ Právě na poslední zmíněnou věc Žižek poukazuje velmi akurátně,

³⁶ Filmmaking. Filmmaking 101: What You Need to Know About Indie Film Production [online]. 2019 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://academy.wedio.com/filmmaking/>

³⁷ ROMO, Vanessa. Comedian Shane Gillis Fired From 'Saturday Night Live' For Racist Remarks [online]. 2019 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2019/09/16/761367838/comedian-shane-gillis-fired-from-saturday-night-live-for-racist-remarks>

viz. níže. Tímto jednáním se však takové vlivy dopouští zcela zvrácené logiky. Taková korektnost neřeší žádný z problémů, jako je rasismus, který doufá, že vyřeší, ale místo toho je reguluje a udržuje „při životě“, ba dokonce i politicko-korektní jazyk, který se snaží být neurážlivým a vhodným, i když výsledek je zcela jiný, spíše utužuje takový starý systém útlaku a jemu podobné jevy, protože v takovém jazyce nelze najít vhodné formulace pro řešení problémů.

Je vlastně zcela přirozené a logické, že jevy jako rasismus a politická korektnost existují, neboť se o nich stále dokola hovoří až agresivním a příliš emotivním stylem, který má za cíl stále otevírat pomyslné nůžky mezi lidmi. Slavoj Žižek k tomuto naprosto precizně a s vtipem jemu vlastním řekl:

"Protože je snadné být nerasistou tímto politicky korektním způsobem, oh, respektuji vaše jídlo, vaši národní identitu, ne. Kdy se uskuteční jeden kontakt s jiným? Tvrdím, že je velmi obtížné k tomu dospět bez malé výměny obscénnosti. Funguje to nádherným způsobem. Takže tvrdím, že pro mě a ideální postrasistická situace je řekněme, že jsem Ind a vy jste Afroameričan. Neustále si o sobě navzájem vyprávíme špinavé vtipy, ale takovým způsobem, že se jen smějeme a čím více jim to říkáme, tím více jsme přátelé."³⁸

Právě v této síle jazyka lze spatřit jedno možné a reálné východisko z vlivu novodobého zvráceného rasismu, politické korektnosti atd., neboť fakt, že si člověk s člověkem, nezávisle na barvě pleti, vykládá například vtipy a do rozhovoru je zahrnuto decentní vtipkování o etnicitě a rase toho druhého, oba dělají to samé, smějí se a nevidí za tím nic rasistického, ba naopak. K tomuto Slavoj Žižek dodává:

"Víte, že když v Jugoslávii vypukla občanská válka, na počátku 90. let a již dříve v 80. letech, etnické napětí. Prvními oběťmi byly tyto vtipy; okamžitě zmizeli. Protože lidé se cítili dobře, že například, řekněme, že navštívím jinou zemi. Nenávidím tento politicky korektní respekt, ach, jaké je vaše jídlo, jaké jsou vaše kulturní formy. Ne, říkám jim, řekněte mi sprostý vtip, černý humor o sobě a budeme přátelé a tak dále.

³⁸ HENDRICKS, Scotty. Why Slavoj Zizek thinks political correctness is dumb [online]. 2019 [cit. 2022-07-03]. Dostupné z: <https://bigthink.com/the-present/slavoj-zizek-political-correctness/>

Takže vidíte tu nejednoznačnost – to je můj problém s politickou korektností. Ne, je to jen forma sebekázně, která vám opravdu neumožňuje překonat rasismus. Je to jen utlačovaný kontrolovaný rasismus. A to samé platí i tady."³⁹

Takto v podstatě lehce lze vykořenit nesmyslné a umělé jevy, které naši společnost více či méně ovládají. Následující část má kromě jiného za cíl na takové jevy poukázat.

³⁹ HENDRICKS, Scotty. Why Slavoj Zizek thinks political correctness is dumb [online]. 2019 [cit. 2022-07-04]. Dostupné z: <https://bigthink.com/the-present/slavoj-zizek-political-correctness/>

4. Rozbor jednotlivých kinematografických a videoherních titulů

Průstup a jistá forma integrace politické korektnosti a jevů, které jsou s ní spojené do filmů, seriálů a počítačových her je za posledních několik let, dalo by se říci, alarmující. Ona nesmyslná logika a určitá devastace historie a žánrů se netýká pouze historických titulů, jako je například seriál *Anne Boleyn*, o kterém je již psáno v části *Politická korektnost proti historii, dějinám a myšlení, premisa historického východiska*, nebo série *Bridgetonovi*, avšak i žánr fantasy (filmový i videoherní) je postižen politicko-korektním zásahem, zásahem nezanedbatelným.

4.1 Rings of power

Seriál *Rings of power* (česky *Prsteny moci*) spatří světlo v září roku 2022 a jak již název napovídá, bude se jednat o pomyslný návrat do Středozeemě J. R. R. Tolkiena, kterou především, co se filmové tvorby týče, známe z trilogie *The Lord of the Rings* (česky *Pán prstenů*) Petera Jacksona. Nicméně knižní předlohy jako *Pán prstenů*, *Hobit aneb cesta tam a zase zpátky*, či *Silmarillion* jsou globálním hitem po desetiletí. Zatímco děj třech filmových skvostů se odehrává ve Třetím věku daného světa, tak novinka *Rings of power* se bude odehrávat ve věku Druhém, právě tento poznatek je jedním z klíčových, jelikož profesor Tolkien ve své literární tvorbě považoval tento Věk za nejméně důležitý a vcelku šlo o období míru. To však neznamená, že by nešlo o dokonale popsané dějiny, jako tomu je u období minulých a následujících. Ovšem tvůrci seriálu mají rázem mnohem větší prostor pro experimentování s dějem, lokacemi a především s postavami, které se po odhalení obsazení staly obsahem diskuzí, neboť se ukazuje, že i takové velké univerzum s precizní a přesnou knižní předlohou je napadnutelné nemalými politicko-korektními zásahy. Fiktivní svět Ardy⁴⁰ je plný různých druhů živočichů a ras, kde nejpodstatnější jsou lidé, elfové, trpaslíci a hobiti, nicméně elfská a trpasličí rasa jsou v novém seriálu největším trnem v oku. Autor knižních předloh, profesor Tolkien, byl nejen spisovatelem, ale také uznávaným lingvistou a etymologem, který dokázal pro své dílo stvořit několik vlastních jazyků se všemi náležitostmi a jím stvořené postavy jsou téměř všechny dokonale popsány, včetně takových detailů jako byl odraz Valinorských stromů⁴¹ v očích Gladriel.

⁴⁰ Arda je světem, jehož součástí je například nejznámější Středozeem, ve kterém se odehrávají osudy postav J. R. R. Tolkiena.

⁴¹ Jedná se o božské zářící stromy, které osvětlovali celý svět a od jejichž stvoření se počítá čas. Byli zničeni největším nepřítelem celého univerza Morgothem a jeho společníci Ungoliant, díky čemuž vznikl měsíc.

4.1.1 Otázka elfů

Elfské plémě je Tolkienem popsáno možná nejdětailněji ze všech. Osudy této rasy jsou také nejdůležitější pro celkové dějiny světa, neboť to byli právě oni, kteří jako první začali kráčet po Středozemi a utvářeli chod dějin. Podstatné ovšem nejsou elfské říše, války a bitvy, nebo intriky s nimi spjaté, ale jejich podoba a vzhled. Elfové jsou popisováni jako vysocí a krásní tvorové podobní lidem, jen s tím rozdílem, že jejich uši jsou špičaté. Všichni jsou charakterističtí dlouhými vlasy, které jsou téměř u všech, kromě elfů lesních, kovářského velmistra Celebrimbora a Elronda, světlé a až stříbrně zářivé. Jakožto odrazy samotných hvězd jsou i nositelem světla, proto je jejich kůže až nezvykle bílá, alabastrová. Výše zmiňovaná Galadriel je například nazývána samotnou paní světla.⁴² Elf je popsán velmi precizně, včetně svého jazyka, kultury, zvyklostí a vzhledu a například Peter Jackson ve své trilogii dokázal dodržet veškeré premisy, nejen ty zmiňované v části *Premisa žánru*, které jsou pro nejen elfy typické. Samozřejmě, jde o velkolepé fantasy, tudíž by se dalo konstatovat, že se fantazii meze nekladou, avšak jde také o fantasy, které vychází z rozsáhlé a detailní knižní předlohy, proto už čistě morální hledisko jakési úcty k dílu a autorovi by mělo být dodrženo. Na druhou stranu je zcela logické, že expozice, děj, či osudy postav musí být více či méně upraveny tak, aby byly přijatelné pro filmování a v neposlední řadě proto, aby byly stravitelné pro fanoušky.

Seriálem *Rings of power* se však dostáváme do dalšího koloběhu nesmyslných obrátů a zvrácené logiky skrze herecké obsazení a také skrze rozbití fundamentálních prvků je právě vzhled elfů. Zpočátku je potřeba zmínit, že někteří hlasití a radikální zastánci politicko-korektních jevů by mě mohli nařknout z rasismu, avšak přesný opak je pravdou. Právými rasisty jsou právě všichni ti, kteří prosazují určitou povinnou difuzi v umění, filmografii atd., neboť právě to, že je herec černé pleti dosazen do role, kam zkrátka nepatří, tak to je rasistické a nelogické. Přeci by byl holý nesmysl, aby byl bílý herec dosazen do role Martina Luthera Kinga, bylo by to neetické a směšné, postrádalo by to jakýkoli smysl. Zde jde pouze o poukázání na zvrácené dění ve filmovém a videoherním světě, které dosahuje bohužel až příliš velkých rozměrů. Nabízí se proto i možná třetí premisa, a to premisa knižní předlohy, jejichž dodržení je nutné, pokud se autoři již v titulcích na knihu a tvůrce odkazují, avšak i zde je možnost pro udržitelný a sympatický experiment, ostatně jak již bylo napsáno výše ve spojitosti s *Pánem prstenů*.

⁴² Galadriel je jednou z nejstarších bytostí, které se objevují ve Středozemi a pamatuje ještě původní prastaré světlo Valinorských stromů. Jako taková je nazývána paní světla.

Počátkem velkého odklonu od premisy knižní předlohy je ztvárnění čtyř hlavních postav – Celebrimbor, Elrond, Galadriel a Arondir, který je uměle vytvořených charakterem pro seriál. Elfský velmistr v kovářském umění Celebrimbor⁴³ je představen jako starý elf s krátkými vlasy, což podle předlohy není možné, neboť elfský život je nekonečný a stárnutí je zanedbatelné, stejně jako krátké vlasy jsou velkým odklonem. Podobně je tomu i u Elronda, který je důležitou částí vojenských dějin Středozemě. Elrond⁴⁴ je zde taktéž představen jako krátkovlasý. Dalším problémem je paní Galadriel, která je proslulá jako vládkyně Lothlórienu a mocná věštkyně a čarodějnice, avšak v seriálu je představena jako válečnice v lesklé zbroji a s mečem a dýkou v ruce, ač se dle knih nikdy žádné bitvy jako voják nezúčastnila, vždy držela ochrannou ruku nad svým druhem magickou cestou.⁴⁵ Nelze si nepovšimnout podobnosti mezi touto verzí Galadriel a Janou z Arku, co by velkých žen dějin (zbroj, síla, vedení sil), avšak to je pouze má vlastní domněnka. Nicméně tyto všechny ukazatele nejsou příliš velkým problémem, nebo příliš velkým zásahem politické korektnosti, avšak i takovéto odklony od premisy mohou přerůst v něco víc. Skutečným a velkým problémem je právě uměle vytvořená postava lesního elfa Arondira, kterého ztvárňuje portorický herec Ismael Cruz Córdova.⁴⁶

Tento elf je stejně smyšlenou postavou jako elfka Tauriel, která figurovala v druhé Jacksonově filmové trilogii *Hobit: Neočekávaná cesta*, *Hobit: Šmakova dračí poušť* a *Hobit: Bitva pěti armád*, avšak právě tato postava, ač smyšlená, odpovídala předpokladům typickým pro elfy.⁴⁷ Kdežto Arondir je vytvořen jako elf tmavé barvy pleti s velmi krátkými černými vlasy.⁴⁸ Nabízí se jednoduchá otázka: Proč tomu tak vůbec je? Pokud by šlo tvůrcům o velkou sledovanost a tučný výtěžek, je nutné tvrdit, že opak může být pravdou, jelikož Tolkienovo dílo je skutečně monumentálním dílem svým rozsahem a dějem. Po zfilmování na počátku

⁴³ DAY, David. *Tolkienovi hrdinové*. Ilustroval Mauro MAZZARA, přeložil Jan LIPŠANSKÝ. Praha: Dobrovský, 2019. Fobos. s.103-104. ISBN 978-80-7585-171-0.

⁴⁴ DAY, David. *Tolkienovi hrdinové*. Ilustroval Mauro MAZZARA, přeložil Jan LIPŠANSKÝ. Praha: Dobrovský, 2019. Fobos. s.158-160. ISBN 978-80-7585-171-0.

⁴⁵ DAY, David. *Tolkienovi hrdinové*. Ilustroval Mauro MAZZARA, přeložil Jan LIPŠANSKÝ. Praha: Dobrovský, 2019. Fobos. s. 206-208. ISBN 978-80-7585-171-0.

⁴⁶ WILLIAMS, Howard M. R. 'Early Medieval' People of Colour on TV: Rings of Power and Vikings Valhalla [online]. 2022 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://howardwilliamsblog.wordpress.com/2022/04/03/early-medieval-people-of-colour-on-tv-rings-of-power-and-vikings-valhalla/>

⁴⁷ SPÁČILOVÁ, Marie. Jackson do Hobita dosadil emancipovanou elfku, kterou v knize nenajdete [online]. 2013 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/hobit-tauriel.A131209_204705_filmvideo_ts

⁴⁸ WILLIAMS, Howard M. R. 'Early Medieval' People of Colour on TV: Rings of Power and Vikings Valhalla [online]. 2022 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://howardwilliamsblog.wordpress.com/2022/04/03/early-medieval-people-of-colour-on-tv-rings-of-power-and-vikings-valhalla/>

milénia se oblība Středozemě ještě rozrostla. Často dochází k názorům, že je to svět veliký a každý by měl právo tam být, když to bude možné, nebo že herec je povahově velmi blízko postavě, kterou má hrát. Ano, to je samozřejmě jeden důležitý úhel pohledu, avšak herec musí i vzhledem odpovídat postavě, maskulinitou, mimikou, ale i barvou pleti, a právě zde začínají problémy, které tvoří atmosféra politické korektnosti. Ač je záměr začlenit černé nebo bílé a asijské herce tam, kam nepatří, z podstaty myslitelný, prakticky jde o nelogické jednání, které nevede k propojení kultur a k vymýcení rasismu, který je stále velmi aktuální, ale vede to k pravému opaku, a to k závěru, že i lidé, kteří neřešili otázku barvy pleti se začínají ptát, jak je takové jednání vůbec možné, a to vše ústí v růst společenského rasového napětí. Příklad Martina Luthera Kinga z předchozí části poskytuje jistý pohled na to, že kdyby opravdu došlo k takovému kroku a herec byl běloch, nepochybně by se strhla obrovská bouře a možná další rasové nepokoje. Ale proč se v opačném případě, jako je tento, musí vlastně mlčet? Že by šlo o rasismus? Vůbec ne, šlo by jen správný výběr hereckého obsazení bez jakéhokoli politicko-společenského podtextu. A právě toto dosazování černošských představitelů do rolí, kam se nehodí, je logicky rasistické. Druhým jevem, který se neslučuje s univerzem J. R. R. Tolkiena je fakt, že milostný poměr, pokud by se už vyskytl, je ryze lyrický a krásný (není myšleno jako krásný napohled), což je velký rozdíl oproti *Game of Thrones*, kde je milostná tematika naopak barvitě a detailně popisována⁴⁹, a že elfové tvoří právě takové milostné svazky hlavně mezi sebou. Oproti tomu zde se také má jednat o milostný poměr Arondira s jistou lidskou kněžkou, či vědmou.⁵⁰ Oba tyto jevy porušují primární principy žánru, tudíž i jeho premisy. Logicky nejde o nijaké napadání samotného herce, ale o poukázání na fakt, že kvůli tvůrcům a ostatním lidem, kteří dopouští takové konání ve filmovém průmyslu, může dojít k tomu, že herec může být společensky ostrakizován. Racionální stanovisko je ve své podstatě jednoduché: Pokud do nějakého titulu nejsou obsazeni herci a herečky tmavé pleti, neznamená to, že jde o rasový podtext, který by dotyčné měl znevýhodňovat, znamená to jen to, že jde o dílo, kam se nehodí.

⁴⁹ TODISCO, Eric. *Emilia Clarke Says She Had 'Fights' About Game of Thrones Nudity — and Jason Momoa Helped Her* [online]. 2019 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://people.com/tv/emilia-clarke-fights-game-of-thrones-set-nude-scenes/>

⁵⁰ ROBINSON, Joanna. *Amazon's Lord of the Rings Series Rises: Inside The Rings of Power* [online]. 2022 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/hollywood/2022/02/amazon-the-rings-of-power-series-first-look>

4.1.2 Otázka trpaslíků

Problematika spjata představením trpaslíků je vlastně stejná jako ta ohledně elfů. U zástupců Durinova lidu⁵¹ jde o kontroverzní postavu princezny Disy, která je ztvárněna herečkou Sophií Nomvete⁵², která je stejně jako Ismael Córdova tmavé pleti. Stejně jako u Arondira jde o postavu smyšlenou, která se nikdy v knižní předloze neobjevila. Trpasličí princezna je představena jako silná žena a obránkyně Khazad-dûm⁵³, kde vládne po boku krále Durina IV., který je samotným Tolkienem popsán vskutku nejméně, jelikož za jeho vlády nedošlo k velkým událostem, které by hýbaly dějinami. Už z tohoto důvodu je zde další možnost, jak může tvůrce seriálu směřovat postavy kam „společnost“ určuje, nikoli tam, kam to ukazuje knižní předloha.

Kontroverze spjata s postavou Disy je spjata nejen s problematikou barvy pleti, ale s ženskou otázkou, neboť trpasličí ženy jsou charakteristické tím, že stejně jako muži mají bujné vousy a jsou téměř k nerozeznání od mužů, a také se o trpaslicích v celém univerzu téměř nemluví.⁵⁴ Avšak jejich popis je jasný, až by se vkrádala myšlenka, že sám Tolkien předpokládal budoucí korektní dění. Postava princezny nedisponuje ani vousy, jde o postavu smyšlnou a je hrána černošskou herečkou.

Znovu je nutné zopakovat fakt, že není sebemenší pochybnost o hereckém umění a lásce k dílu J. R. R. Tolkiena hereckých představitelů, avšak nekorektnost ze strany tvůrců, kteří takové herce obsadili. Neboť to, že je zvoleno takové obsazení není akt korektnosti, jak si mnozí myslí, ale jde o akt nekorektnosti vůči autorovi knižní předlohy a i vůči čtenářům a sledujícím tohoto rozsáhlého díla, které naprosto posunulo žánr fantasy kupředu, ale také jde o akt, řekl bych, postmoderního rasismu, neboť nutnost obsazovat herce tmavé barvy pleti je

⁵¹ Durinův lid označuje nejdůležitější čeleď trpaslíků, tzv. Dlouhovousáče. Jde o trpasličí rod, který odvozuje svůj původ od Durina I. Nesmrtelného, který byl prvním trpaslíkem, který se po světě pohyboval.

⁵² WILLIAMS, Howard M. R. *'Early Medieval' People of Colour on TV: Rings of Power and Vikings Valhalla* [online]. 2022 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://howardwilliamsblog.wordpress.com/2022/04/03/early-medieval-people-of-colour-on-tv-rings-of-power-and-vikings-valhalla/>

⁵³ Khazad-dûm, neboli Morie, je prastaré podzemní trpasličí město sídlící pod Mlžnými horami. Bylo založeno Durinem I. Nesmrtelným a jeho bohatství tkvělo v těžbě látky zvané mithril.

⁵⁴ EDWARDS, Molly. *Lord of the Rings fans demand female dwarves with beards* [online]. 2022 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://www.gamesradar.com/lord-of-the-rings-amazon-dwarves-beards/>

ukázkový model rasismu, ačkoli rasismu „naruby“. Vcelku sofistikované je vyjádření Lindsey Weberové⁵⁵, producentky seriálu Rings of power, která tvrdí, že:

„Připadalo nám přirozené, že adaptace Tolkienova díla bude odrážet to, jak svět skutečně vypadá. Tolkien je pro každého. Jeho příběhy jsou o jeho fiktivních rasách, které dělají svou nejlepší práci, když opustí izolaci svých vlastních kultur a spojí se.“⁵⁶

Při větším analyzování výroku Weberové lze dojít k závěru, že bylo široké veřejnosti vysvětleno, z jakého důvodu došlo k jevům, kterými jsme se zabývali výše. Avšak i takto krátká, leč výstižná výpověď má své velké trhliny, skrze které vyvěrá několik otázek a poznatků:

1. Jak může jedna z osob odpovědných za seriál prohlásit, že byla odvedena práce na základě pocitu, že se takto složitá tematika, kterou je Tolkienovo dílo, někomu jeví?
2. Kdo určuje, jak skutečně vypadá svět? Tvůrci korektního díla?
3. Tolkien nikdy netvrdil, že jeho dílo reflektuje reálný svět.
4. Poslední souvětí je lživé, neboť rasy Ardy se spojily vždy jen za účelem obrany před nepřítelem, a to vždy až v momentě největší nouze, neboť mezi jednotlivými rasami vždy panovala řevnivost (především mezi elfy a trpaslíky).

Naprosto jasné zůstává to, že Tolkien je pro každého, mělo by to tak být, avšak po interpretaci výroku Weberové lze dojít k závěru, že pro někoho více a pro někoho méně, neboť má-li tedy fiktivní svět J. R. R. Tolkiena reflektovat náš současný svět, pak skrze uměle vytvořené postavy, o kterých je psáno výše, docházíme k tezi, že skutečně dochází k tomu, proti čemu zastánci politické korektnosti údajně bojují, a to k postmoderní formě rasismu formou tzv. blackwashingu⁵⁷. Zastánci korektních jevů se snaží poukazovat na hrůzy doby minulé spojené s bělochy a místo toho, aby se historie neopakovala a nebyl živen falešný pocit ukřivdění, dochází i skrze filmy k opaku. Jednoduše řečeno dochází k takovému jevu, že propagátoři politicko-korektních jevů skrze své mechanismy konají stejně, ne-li hůře, jako ti proti kterým se vymezují a výsledkem jejich konání není zlepšení celkové společenské situace, ale její zhoršení.

⁵⁵ WILLIAMS, Matthew. *Rings of Power EP Discusses Finally Bringing Actors of Color to Lord of the Rings* [online]. 2022 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://www.cbr.com/lord-of-rings-rings-of-power-actors-of-color/>

⁵⁶ GRIFFETH, Trey. *Amazon's 'The Lord Of The Rings: The Rings Of Power' Producer Responds To Diversity Backlash* [online]. 2022. Dostupné z: <https://heroichollywood.com/the-lord-of-the-rings-producer-diversity-backlash/>

⁵⁷ Blackwashing označuje jev, kdy je tradičně bílá postava nahrazena černou osobou ve jménu současné diverzity.

4.2 Kingdom Come: Deliverance

České vývojářské studio Warhorse v čele s Danielem Vávrou přišlo roku 2014 s oznámením, že započaly práce na nové videohře – Kingdom Come: Deliverance. Hra byla dokončena koncem roku 2017 a v únoru následujícího roku bylo možné hru koupit a oddat se požitku z hraní.⁵⁸ Nejprve je důležité si představit, jaké je téma a děj hry a také to, jaká je spojitost titulu s politickou korektností a s ní spojenými jevy.

Děj je zasazen do roku 1403, konkrétně do období zajetí českého krále Václava IV., kdy se vlády nad Českými zeměmi pokusil ujmout jeho mladší bratr Zikmund. Země byly zmítány v chaosu, nikdo nevěděl, kdo je přítel a kdo nepřítel a na denním pořádku byly spory mezi českými a německými šlechtickými skupinami a frakcemi. Osudy postav se pohybují v okolí Ratají u Sázavy, Mrchojed, Sázavského kláštera, který je dokonale zachycen při své stavbě, či na hradě Talmberk. Kingdom Come: Deliverance není hrou s nadpřirozenými jevy, jedná se o čistě historickou a nutno podotknout velmi precizně zpracovanou hrou, kde je zachycen život běžného obyvatele Českého království jménem Jindra, který během kumánského ohrožení podniká své herní dobrodružství skrze nás hráče.⁵⁹ Ačkoli zní děj hry skoro až romanticky, tak zvláštní a nelogické reakce na sebe nenechaly dlouho čekat. Již roku 2016, kdy byla vydána předběžná verze hry pro určitou skupinu hráčů byla jistým japonským anonymem položena otázka přímo studiu Warhorse⁶⁰, která zaštiťuje problematiku spojenou s herním průmyslem, a tou je domnělá nespravedlnost vůči jiným rasám a etnikům v historických i čistě fantasy titulech. Dotyčný píše:

„Ahoj! Díval jsem se na Kickstarteru na "realistickou" středověkou hru s názvem "Kingdom Come: Deliverance" a uvědomil jsem si, že to vypadá spíše...bíle. Zeptal jsem se vývojářů, zda plánují přidat nějaké NPC jiného než bílého původu a dostal jsem zdvořilou odpověď: "[Ve středních Čechách] bohužel téměř žádné nebyly." Příležitostné hledání objeví Mongoly, takže jsem si myslel, že jich musí být víc. Máte nějaké zdroje nebo knihy, které by naznačovaly významnou přítomnost jiných etnik?“⁶¹

⁵⁸ Warhorse Studios. *Kingdom Come: Deliverance* [online]. 2019 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://www.kickstarter.com/projects/1294225970/kingdom-come-deliverance>

⁵⁹ NEVYHOŠTĚNÝ, Martin. *Proč nejsou ve středověké hře z Čech žádní černoši? ptají se v zámorí* [online]. 2014 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/proc-nejsou-ve-stredoveke-hre-z-cech-zadni-cernosi-ptaji-se-v-zamori.A140228_145020_firmy-trhy_mev

⁶⁰ Tamtéž

⁶¹ tengokujin. *People of Color in European Art History* [online]. 2014. Dostupné z: <https://medievalpoc.tumblr.com/post/75252294049/hi-ive-been-looking-at-a-kickstarter-for-a>

Skrze příspěvek se nelze zbavit dojmu, jako by bylo nutné za každou cenu být korektním a progresivním „svědomitým“ člověkem. Proč ale někomu může vůbec překážet nedostatek jiných etnik a postav jiné barvy pleti v realistické historické hře, která se odehrává v období středověku na území dnešního Sázavska? Nejedná se o velmi povrchní a neetické chování? Ano, dozajista se jedná o povrchní chování. Hra je zasazena do určitého období, kdy se na našem území nikdo tmavé barvy pleti nevyskytoval. Například mongolská expanze se odehrávala o téměř 200 let dříve⁶² a další střet s orientem a Afrikou se konal až o 150 let déle⁶³ a nyní byla situace zkrátka taková, že obyvatelstvo bylo, až na jednotlivce z řad orientálních obchodníků, bílé barvy pleti.⁶⁴

Studio Warhorse dodrželo *premisu historického východiska*, která je společná jak pro filmovou, tak i pro videoherní tvorbu, jde-li o historicky tematizovanou hru, či film. Kingdom Come: Deliverance se drží i takových detailů, jako je například ohrožení kočovnými kumány, kteří jakožto stepní národy původem z Asie ovlivňovali nepravidelně dění ve střední a východní Evropě. Ovšem videohry mají jedno podstatné paradigma. Nazvěme ho *paradigmatem prožitku z hraní*, vždyť právě za tímto účelem jsou hry tvořeny. Takový prožitek je jedním z podporovatelů, ale i odpůrců politické korektnosti tvrdě narušen, protože při neustálém atakování ze strany médií o tom, zdali je daný titul moc konvenční, nebo je příliš přehnaný, se hráč nemůže soustředit na průchod samotnou hrou a spíše přemýšlí nad tím, co je na titulu tak špatné, když se o tom stále hovoří. Navíc tato povrchnost obou stran může zcela zničit mnoho skvělých her, které mohou přinášet oddych a radost. Dalším aspektem, který je neméně důležitý, je ekonomická základna videoherního průmyslu, který pozvolna přebírá pomyslné žezlo průmyslu filmového. Radikální chování té, či oné strany může přivést tyto kulturní a zážitkové průmysly do „doby temna“ a zničit nejen hry samotné, ale i velký trh práce a financí s nimi spojené. Světová ekonomika by měla být k užítku všech, avšak taková povrchnost, se kterou se setkáváme, společnosti tuto možnost spíše ubírá, ačkoli je hlásán pravý opak nezávisle na „stranách barikády“. Filmová i videoherní tvorba se stává objektem zájmu politicko-korektních jevů, ale i jevů striktně konzervativních, což má za následek stále se opakující diskuze a napadání z obou těchto stran. Ovšem prožitek, který je tím hlavním, který má tento zábavní průmysl přinášet a je paradigmatem obou odvětví, jak

⁶² Mongolský vpád na Moravu probíhající v letech 1223-1242.

⁶³ První obléhání Vídně Osmanskou říší na podzim roku 1529.

⁶⁴ ŽEŽULE, Jakub. *KOMENTÁŘ: Kam povede přehnaná politická korektnost a cenzurování videoher?* [online]. 2018 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hry/magazin/politicka-korektnost-a-cenzurovani-videoher.A180305_204606_bw-magazin_bze

videoherního, tak filmového, je postupně pokrucován. Otázkou zůstává, zdali bude tento trend pokračovat jednou. zdali si nechá společnost toto privilegium zcizit, či nikoli.⁶⁵

5. Závěr

Cílem mé bakalářské práce bylo poukázat na obecné problémy spojené s politickou korektností a na konkrétní problematiku, která souvisí s filmovým a videoherním průmyslem, jež je čím dál více touto korektností ovlivněn.

Skrze liberální demokracii bylo poukázáno na fakt, že právě z ní vyrůstají politicko-korektní jevy, které jsou ve své podstatě logickým východiskem předešlé doby a problémů, nicméně následující působení hnutí a skupin, které pracují s těmito jevy, je právě opačné. Následné hypotézy, které představili T. W. Adorno a M. Horkheimer se ukázaly jako obecně platné a nezávislé na době, neboť vyplývá, že nezávisle na době, ideologii, či režimu dochází k jakémusi „opití mocí“ u představitelů i podporovatelů dané strany a původní myšlenky, ke kterým se daná strana hlásí přijdou vniveč, opět je absentován dialog a společně dospění ke kompromisu a výsledek jednání je opačný než ten, pro který bylo agitováno. S podobnou myšlenkou souzní i Slavoj Žižek, jak je v práci interpretováno, který poukazuje i na velký nátlak a pokrucování jazyka, které s sebou politická korektnost přináší. V problematice

⁶⁵ ŽIŽEK, Slavoj. *Why Slavoj Zizek thinks political correctness is dumb* [online]. 2019 [cit. 2022-06-30]. Dostupné z: <https://bigthink.com/the-present/slavoj-zizek-political-correctness/>

spojené s interpretací a analýzou historie, filmů s historickou tematikou, ale i v problematice, která se týká analýzy jednotlivých děl jsem došel k závěru, že jde „pouze“ o formu zvrácené logiky, která je tvrdě aplikována do jednotlivých titulů. Jde o jev, při kterém jsou ignorovány základní pravidla a premisy daného díla, či historické události, neboť podstavou zůstává jen fakt, že je nutné být progresivní i ve chvílích, kdy je to nevhodné. A právě těmito podivnými mechanismy se takový lidé dopouští věcí, které sami odsuzují (rasismus, ostrakizace atp.).

Vliv politické korektnosti, cancel culture, rovnosti, která se překlenuje v nerovnost atd., je všudypřítomná, ať už se jedná o ohromné celosvětové demonstrace spojené s Black Lives Matter, znásilňování jazyka pro potřeby jedné, či druhé strany, nebo „nabourávání“ se do všech možných odvětví, jakými jsou například politika a kultura. Filmová a videoherní tvorba v kontextu s politickou korektností by si zasloužila většího a podrobnějšího výzkumu a bádání, neboť se jedná o kategorii průmyslu, která ovlivňuje společnost společně s médii možná nejvíce. O videohrách a filmech nelze pochybovat, protože poslední generace jsou jimi přímo ovlivněny již od mladého věku. Taktéž jde o nesmírně ekonomicky významnou globální složku současného světa. Domnívám se, že otázky spojené s politickou korektností ve filmech a videohrách budou v budoucích letech velmi intenzivním tématem, proto by si již dnes zasloužili větší pozornost i z intelektuálních a akademických kruhů.

6. Seznam použitých informačních zdrojů

Odborná literatura

DUFEK Pavel a kol. Liberální demokracie v době krize. Perspektiva politické filosofie. SLON. 2019. ISBN 978-80-7419-277-7

FEINBERG Joseph Grim, HAUSER Michael, ORT Jakub. Politika jednoty ve světě proměn. Filosofie. 2021. ISBN 978-80-7007-682-8

ŽIŽEK, Slavoj. Lacrimae rerum: Kiesłowski, Hitchcock, Tarkovskij, Lynch. NAMU. 2015. ISBN 978-80-7331-319-7

Sekundární literatura

DAY, David. Tolkienovi hrdinové. Ilustroval Mauro MAZZARA, přeložil Jan LIPŠANSKÝ. Praha: Dobrovský, 2019. Fobos. ISBN 978-80-7585-171-0.

Internetové zdroje

APPLEBAUM, Anne. THE NEW PURITANS [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.theatlantic.com/magazine/archive/2021/10/new-puritans-mob-justice-canceled/619818/>

BÁRTA, Pavel. Liberální demokracie – další matení pojmů [online]. 2003. Dostupné z: <http://virtually.cz/clanky2/3392.html>

CUNNINGHAM, Michael. POLICE, VIOLENCE, AND DATA: THE BLACK LIVES MATTER MOVEMENT [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.heinz.cmu.edu/media/2017/january/police-violence-data>

DOLEŽAL, X. Jiří. Rasismus je zpět. Tentokrát zleva. Nese název Kritická rasová teorie [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.forum24.cz/rasismus-je-zpet-tentokrat-zleva-nese-nazev-kriticka-rasova-teorie/>

EDWARDS, Molly. *Lord of the Rings fans demand female dwarves with beards* [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.gamesradar.com/lord-of-the-rings-amazon-dwarves-beards/>

Filmmaking. Filmmaking 101: What You Need to Know About Indie Film Production [online]. 2019. Dostupné z: <https://academy.wedio.com/filmmaking/>

GONZALES, Erica. Bridgerton Features 7,500 Glorious Costume Pieces [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.harpersbazaar.com/culture/film-tv/a35061153/bridgerton-costumes-interview/>

GRIFFETH, Trey. *Amazon's 'The Lord Of The Rings: The Rings Of Power' Producer Responds To Diversity Backlash* [online]. 2022. Dostupné z: <https://heroichollywood.com/the-lord-of-the-rings-producer-diversity-backlash/>

- HAN, Angie. AMC+'s 'Anne Boleyn': TV Review [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.hollywoodreporter.com/tv/tv-reviews/anne-boleyn-tv-review-1235055663/>
- HARRISON, Ellie. JK Rowling's name practically erased from new Fantastic Beasts trailer following transphobia accusations [online]. 2021. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/arts-entertainment/films/news/jk-rowling-fantastic-beasts-trailer-b1976465.html>
- HILL, Evan. How George Floyd Was Killed in Police Custody [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/05/31/us/george-floyd-investigation.html>
- HUMPÁLOVÁ, Jolana. Cancel culture? V Česku zaměňujeme svobodu projevu a výsměch menšinám [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/cancel-culture-v-cesku-zamenujeme-svobodu-projevu-a-vysmech-mensinam-112659>
- MADANI, Doha. J.K. Rowling accused of transphobia after mocking 'people who menstruate' headline [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.nbcnews.com/feature/nbc-out/j-k-rowling-accused-transphobia-after-mocking-people-who-menstruate-n1227071>
- MCINTOSH, Matthew. Critical Race Theory: History, Themes, and Debate [online]. 2021. Dostupné z: <https://brewminate.com/critical-race-theory-history-themes-and-debate/>
- MERELLI, Annalisa. Slavoj Žižek thinks political correctness is exactly what perpetuates prejudice and racism [online]. 2015. Dostupné z: <https://qz.com/398723/slavoj-zizek-thinks-political-correctness-is-exactly-what-perpetuates-prejudice-and-racism/>
- NEVYHOŠTĚNÝ, Martin. *Proč nejsou ve středověké hře z Čech žádní černoši? ptají se v zámoří* [online]. 2014. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/byznys/proc-nejsou-ve-stredoveke-hre-z-cech-zadni-cernosi-ptaji-se-v-zamori.A140228_145020_firmy-trhy_mev
- RAMÓN, Ana-Christina. Hollywood diversity: REPORT 2020 [online]. 2020. Dostupné z: <https://irle.ucla.edu/wp-content/uploads/2020/02/UCLA-Hollywood-Diversity-Report-2020-Film-2-6-2020.pdf>
- ROBERTS, Mikenzie. Northwestern academics clash with opposing letters on free speech, cancel culture [online]. 2020. Dostupné z: <https://dailynorthwestern.com/2020/07/12/campus/northwestern-academics-clash-with-opposing-letters-on-free-speech-cancel-culture/>
- ROBINSON, Joanna. *Amazon's Lord of the Rings Series Rises: Inside The Rings of Power* [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.vanityfair.com/hollywood/2022/02/amazon-the-rings-of-power-series-first-look>
- ROMO, Vanessa. Comedian Shane Gillis Fired From 'Saturday Night Live' For Racist Remarks [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.npr.org/2019/09/16/761367838/comedian-shane-gillis-fired-from-saturday-night-live-for-racist-remarks>

RYU, Jenna. Racism: Celebrities fired for their racist comments [online]. 2020. Dostupné z: <https://eu.usatoday.com/story/entertainment/celebrities/2020/06/19/racism-celebrities-fired-for-their-racist-comments/3208619001/>

SCHUMAN, Rebecca. Trump Has Landed the Coveted Zizek Endorsement. Why Am I Not Surprised? [online]. 2016. Dostupné z: <https://slate.com/culture/2016/11/slavoj-zizek-endorse-trump-why-am-i-not-surprised.html>

SEN, Sumanti. *Johnny Depp, the forgotten star: 'Fantastic Beasts 3' canceled for firing 'abused' actor* [online]. 2021. Dostupné z: <https://meaww.com/will-johnny-depp-work-again-fans-boycott-fantastic-beasts-for-firing-abused-actor>

SPÁČILOVÁ, Marie. Jackson do Hobita dosadil emancipovanou elfku, kterou v knize nenajdete [online]. 2013. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/film-televize/hobit-auriel.A131209_204705_filmvideo_ts

STUBLEY, Peter. Winston Churchill statue daubed with 'was a racist' graffiti during Black Lives Matter protests [online]. 2020. Dostupné z: <https://www.independent.co.uk/news/uk/home-news/winston-churchill-racist-graffiti-statue-blm-protest-westminster-a9553476.html>

tengokujin. *People of Color in European Art History* [online]. 2014. Dostupné z: <https://medievalpoc.tumblr.com/post/75252294049/hi-ive-been-looking-at-a-kickstarter-for-a>

TODISCO, Eric. *Emilia Clarke Says She Had 'Fights' About Game of Thrones Nudity — and Jason Momoa Helped Her* [online]. 2019. Dostupné z: <https://people.com/tv/emilia-clarke-fights-game-of-thrones-set-nude-scenes/>

TUNGEKAR, Semin. *Bridgerton Series Review & Summary: A Period Piece From Netflix* [online]. 2021. Dostupné z: <https://themovieculture.com/bridgerton-series-review-and-summary/>

Warhorse Studios. *Kingdom Come: Deliverance* [online]. 2019. Dostupné z: <https://www.kickstarter.com/projects/1294225970/kingdom-come-deliverance>

WILLIAMS, Howard M. R. *'Early Medieval' People of Colour on TV: Rings of Power and Vikings Valhalla* [online]. 2022. Dostupné z: <https://howardwilliamsblog.wordpress.com/2022/04/03/early-medieval-people-of-colour-on-tv-rings-of-power-and-vikings-valhalla/>

WILLIAMS, Matthew. *Rings of Power EP Discusses Finally Bringing Actors of Color to Lord of the Rings* [online]. 2022. Dostupné z: <https://www.cbr.com/lord-of-rings-rings-of-power-actors-of-color/>

ŽIŽEK, Slavoj. THE LIMITS OF LIBERAL DEMOCRACY [online]. 2020. Dostupné z: <https://thephilosophicalsalon.com/the-limits-of-liberal-democracy/>

ŽIŽEK, Slavoj. *Why Slavoj Zizek thinks political correctness is dumb* [online]. 2019. Dostupné z: <https://bigthink.com/the-present/slavoj-zizek-political-correctness/>

ŽEŽULE, Jakub. *KOMENTÁŘ: Kam povede přehnaná politická korektnost a cenzurování videoher?* [online]. 2018. Dostupné z: https://www.idnes.cz/hry/magazin/politicka-korektnost-a-cenzurovani-videoher.A180305_204606_bw-magazin_bze